

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра податків та фіскальної політики

Курсова робота
з митної справи
на тему:

***“Митні формальності при переміщенні через
митний кордон культурних цінностей”***

Виконала:

студентка групи ФМО-41

Поглод Х.І.

Керівник:

Викладач

Титор В.Й.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Викладачі _____

План

Вступ

1. Основні правила переміщення через митний кордон культурних цінностей.
2. Порядок ввезення, вивезення громадянами культурних цінностей на митну територію України.
3. Діяльність органів контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини. Державна експертиза культурних цінностей.

Висновки

Список використаної літератури.

Зміст

Вступ.....	3
1. Основні правила переміщення через митний кордон культурних цінностей.....	5
2. Порядок ввезення, вивезення громадянами культурних цінностей на митну територію України.....	12
3. Діяльність органів контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини. Державна експертиза культурних цінностей.....	28
Висновки	36
Список використаної літератури.....	38

Вступ

Зовнішньоекономічні зв'язки на сьогодні - це об'єктивно обумовлена необхідність, важливий фактор економічного зростання, невід'ємна складова національного процесу розширеного відтворення. Вони все більшою мірою визначають не тільки темпи і пропорції процесу виробництва, але й обміну та розподілу.

Державна фіскальна служба України (ДФС) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів. Окремими завданнями ДФС є здійснення митного контролю і оформлення товарів та інших предметів, що переміщуються через митний кордон України, організація боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

За останній час почастишали такі порушення як декларування товарів не за своїм найменуванням, заниження митної вартості товарів тощо. Вирішення цих складних питань потребує спеціальних знань не тільки з митної справи, а й з товарознавства та експертизи товарів. Тому питання вивчення порядку митного контролю та оформлення товарів, порядку проведення експертизи, правил визначення митної вартості не втрачають своєї актуальності і набувають особливого значення на сучасному етапі. Ці обставини і обумовили вибір теми, мети та завдань курсової роботи.

Підвищення якості обслуговування зовнішньоекономічних операцій - одна з головних задач розвитку економіки нашої країни. В останні роки у всіх передових у технічному відношенні країнах відзначається зростаючий інтерес до підвищення якості обслуговування експортно-імпортних операцій.

Виходячи із зазначеного вище, вважаємо, що обрана тема для курсової роботи є актуальною.

Проблема правового забезпечення, що регулює митну діяльність розв'язана ще недостатньо. Про це свідчать часті зміни і доповнення до

чинних митних законів. Процес формування митного законодавства започатковано у 1991 році. Серед останніх митних нововведень важливого значення набув вступ у силу 1 червня 2012 року нового Митного кодексу України.

Мета курсової роботи- дослідити та описати процедуру митного оформлення культурних цінностей під час переміщення через митний кордон України.

Відповідно до мети роботи необхідно було розв'язати такі завдання:

- дослідити основні правила переміщення через митний кордон культурних цінностей;
- вивчити орядок ввезення, вивезення громадянами культурних цінностей на митну територію України;
- дослідити державну експертизу культурних цінностей .

Об'єктом досліджень є нормативна документація на перетин кордону, законодавча база митної служби, сертифікати якості.

Предметом дослідження є порядок оформлення культурних цінностей при переміщенні через митний кордон України.

Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку і списку використаної літератури. У першому, другому, третьому розділах розглянуті теоретичні засади митного оформлення культурних цінностей при переміщенні через митний кордон України.

1. Основні правила переміщення через митний кордон культурних цінностей.

Переміщення через митний кордон України культурних цінностей здійснюється у відповідності із законом України "Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей", який регулює відносини, пов'язані з вивезенням, ввезенням та поверненням культурних цінностей, і спрямований на охорону національної культурної спадщини та розвиток міжнародного співробітництва України у сфері культури.

Культурні цінності (згідно зі ст. 1 вищезазначеного Закону) - об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України, а саме:

- оригінальні художні твори живопису, графіки та скульптури, художні композиції та монтажні з будь-яких матеріалів, твори декоративно-прикладного і традиційного народного мистецтва;
- предмети, пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією, науки і культури, а також такі, що стосуються життя та діяльності видатних діячів держави, політичних партій, громадських і релігійних організацій, науки, культури та мистецтва;
- предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок;
- складові частини та фрагменти архітектурних, історичних, художніх пам'яток і пам'яток монументального мистецтва;
- старовинні книги та інші видання, що становлять історичну, художню, наукову та літературну цінність, окремо чи в колекції;

- манускрипти та інкунабули, стародруки, архівні документи, включаючи кіно-, фото- і фонодокументи, окремо чи в колекції;
- унікальні та рідкісні музичні інструменти;
- різноманітні види зброї, що має художню, історичну, етнографічну та наукову цінність;
- рідкісні поштові марки, інші філателістичні матеріали, окремо чи в колекції;
- рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування;
- зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність;
- рідкісні колекції та зразки флори і фауни, мінералогії, анатомії та палеонтології.

Відповідно до законодавства України культурними цінностями України є:

- культурні цінності, створені на території України громадянами України;
- культурні цінності, створені на території України іноземцями чи особами без громадянства, які постійно проживають або проживали на території України;
- культурні цінності, виявлені на території України;
- ввезені на територію України культурні цінності, придбані археологічними, археографічними, етнографічними, науково-природничими та іншими експедиціями за згодою відповідних органів країни походження цих цінностей;

- ввезені на територію України культурні цінності, придбані в результаті добровільного обміну;
- ввезені на територію України культурні цінності, отримані в дарунок або законно придбані за згодою відповідних органів країни походження цих цінностей;
- незаконно вивезені культурні цінності України, що перебувають за межами її території;
- культурні цінності, евакуйовані з території України під час війн та збройних конфліктів і не повернуті назад;
- культурні цінності, тимчасово вивезені з території України і не повернуті в Україну;
- культурні цінності, переміщені на територію України внаслідок другої світової війни як часткова компенсація за заповідяні окупантами збитки.

Контроль за вивезенням, ввезенням і поверненням культурних цінностей здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, виконує покладені на нього завдання у взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи, діловодства, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, правоохоронними органами.

Не підлягають вивезенню з України наступні культурні цінності:

- культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання;
- культурні цінності, включені до Національного архівного фонду;
- культурні цінності, включені до Музейного фонду України.

Заявлені до вивезення (тимчасового вивезення) та повернуті після тимчасового вивезення культурні цінності підлягають обов'язковій державній експертизі. Порядок проведення державної експертизи культурних цінностей та розміри плати за неї затверджуються Кабінетом Міністрів України. Відмова фізичної чи юридичної особи, яка порушила клопотання про вивезення (тимчасове вивезення) культурних цінностей, подати на державну експертизу заявлені до вивезення культурні цінності розглядається як відмова заявника від їх вивезення. Клопотання про право на вивезення культурних цінностей подається не пізніше ніж за місяць до дати їх вивезення власником чи уповноваженою ним особою до центрального органу виконавчої влади що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

До клопотання додаються:

- документ, що підтверджує право власності на культурні цінності;
- висновок державної експертизи.

Центральний орган виконавчої влади за клопотанням власника культурних цінностей чи уповноваженої ним особи приймає на підставі висновку державної експертизи рішення про можливість або неможливість вивезення культурних цінностей. Про прийняте рішення власник культурних цінностей чи уповноважена ним особа письмово повідомляється в місячний термін від дня офіційного надходження клопотання. У разі, якщо результат

державної експертизи дає підстави для занесення заявленої до вивезення культурної цінності до Державного реєстру національного культурного надбання, матеріали експертизи передаються відповідному центральному органу виконавчої влади незалежно від згоди особи, яка порушила клопотання. У разі прийняття рішення про можливість вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей власнику культурних цінностей чи уповноваженій ним особі видається свідоцтво встановленого зразка на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей. Зразок свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей затверджується Кабінетом Міністрів України. Свідоцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей є підставою для пропуску зазначених у ньому культурних цінностей за межі митної території України. Вивезення культурних цінностей без цього свідоцтва забороняється.

Культурні цінності, що ввозяться в Україну, підлягають реєстрації в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, Міністерством юстиції України разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики. Під час ввезення культурних цінностей на територію України органу доходів і зборів подається свідоцтво на право їх вивезення, якщо це передбачено законодавством держави, звідки ввозяться культурні цінності. За відсутності такого свідоцтва ввезені цінності підлягають затриманню органами доходів і зборів до встановлення їх власника та одержання його доручення щодо подальшого переміщення або використання цих цінностей. Таке доручення має бути підтверджене дипломатичним представництвом або консульською установою країни, громадянином якої є власник культурних цінностей.

Ввезення культурних цінностей, щодо яких оголошено розшук, забороняється. Такі культурні цінності підлягають вилученню органами доходів і зборів з метою повернення їх у встановленому порядку власнику. Це також стосується контрафактних примірників художніх творів. Культурні цінності, органами доходів і зборів або правоохоронними органами, а також конфісковані за рішенням суду, передаються безоплатно Міністерству культури і мистецтв України, спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, які забезпечують їх зберігання, експертизу та інформацію про них з метою уточнення права власності на них. Після встановлення права власності на зазначені культурні цінності вони передаються в установленому порядку їх законному власнику чи уповноваженій ним особі. Витрати на зберігання та експертизу культурних цінностей відшкодовує власник, якщо інше не передбачено законодавством України або рішенням суду. Якщо вилучені або конфісковані культурні цінності обернені відповідно до закону в доход держави, Міжвідомча рада з питань вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей вирішує питання про безоплатну передачу цих культурних цінностей для постійного зберігання в державну частину музейного, бібліотечного та архівного фондів або релігійним організаціям.

Тимчасове вивезення культурних цінностей може здійснюватися фізичними та юридичними особами:

- для організації виставок;
- для проведення реставраційних робіт і наукових досліджень;
- у зв'язку з театральною, концертною та іншою артистичною діяльністю;
- в інших випадках, передбачених законодавством України. Культурні цінності, тимчасово вивезені з України і не повернуті вобумовлений угодою термін, вважаються незаконно вивезеними.

Клопотання про дозвіл на тимчасове вивезення культурних цінностей подається власником чи уповноваженою ним особою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

До клопотання додаються:

- нотаріально завірена копія угоди з приймаючою стороною про мету, гарантії надійного зберігання та повернення культурних цінностей в обумовлений угодою термін;
- документ про страхування культурних цінностей, що тимчасово вивозяться, із забезпеченням усіх випадків страхового ризику або документ про державні гарантії фінансового покриття будь-якого ризику, виданий країною, яка приймає культурні цінності;
- документ, що підтверджує право власності на культурні цінності;
- висновок державної експертизи.

Свідоцтво на право тимчасового вивезення культурних цінностей не може бути видано, якщо:

- відсутні гарантії щодо забезпечення надійного зберігання та повернення культурних цінностей в обумовлений угодою термін;
- заявлені для тимчасового вивезення культурні цінності в такому стані, що не можна змінювати умови їх зберігання;
- культурні цінності є предметом спору щодо права власності на них;
- страхова вартість культурних цінностей, заявлених для тимчасового вивезення, не відповідає їх реальній вартості;
- культурні цінності, заявлені для тимчасового вивезення, перебувають у розшуку;

- у державі, до якої передбачено здійснити тимчасове вивезення культурних цінностей, сталося стихійне лихо, виникли збройні конфлікти, введено надзвичайний стан або існують інші обставини, що перешкоджають забезпеченню надійного зберігання і поверненню культурних цінностей, які тимчасово вивозяться в цю державу.

Культурні цінності, що тимчасово ввозяться в Україну, підлягають реєстрації у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади.

У разі переїзду громадян на постійне місце проживання до інших держав їм дозволяється вивозити особисті нагороди, на які є орденські книжки або нагородні посвідчення. Вивезення громадянами, які переїжджають на постійне місце проживання до іншої держави, нагород, що залишилися їм від померлих батьків, можливе за умови подання документів, що підтверджують переїзд громадян на постійне місце проживання до іншої держави, свідоцтва про смерть, орденських книжок або нагородних посвідчень та документів, що підтверджують родинні зв'язки. Родинні цінності, які не перебувають на постійному зберіганні в державних музеях, установах, бібліотеках та інших державних сховищах культурних цінностей, вивозяться відповідно до законодавства України.

2. Порядок ввезення, вивезення громадянами культурних цінностей на митну територію України.

Пропуск та оподаткування культурних цінностей, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України, здійснюється на умовах, установлених частинами першою, четвертою-восьмою та десятою статті 374 Митного кодексу України від 13.03.2012 № 4495-VI (далі - Кодекс), а саме:

товари (за винятком підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення, та товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та/або сумарна вага яких не перевищує 50 кг, що ввозяться громадянами на митну територію України у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України, не підлягають письмовому декларуванню (за винятком товарів, на які відповідно до статті 197 Кодексу встановлено обмеження щодо переміщення громадянами через митний кордон України, і випадків, передбачених частиною другою цієї статті) та не є об'єктами оподаткування митними платежами;

товари (крім підакцизних), що ввозяться громадянами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі, сумарна фактурна вартість та/або загальна вага яких перевищують обмеження, встановлені частиною першою цієї статті, але загальна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 10000 євро, підлягають письмовому декларуванню в порядку, встановленому для громадян, з поданням документів, що видаються державними органами

для здійснення митного контролю та митного оформлення таких товарів, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10 відсотків і податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України, в частині, що перевищує еквівалент 1000 євро (при ввезенні товарів на митну територію України через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення) та еквівалент 500 євро або вартість товарів, обчислена пропорційно до ваги, що перевищує 50 кг;

культурні цінності за кодами 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД, виготовлені 50 і більше років тому, незалежно від їх вартості та способу переміщення через митний кордон України, підлягають письмовому декларуванню;

товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, що переміщуються (пересилаються) на митну територію України на адресу одного одержувача в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, а також товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, що переміщуються у несупроводжуваному багажі, підлягають усному декларуванню на підставі товаросупровідних документів та не є об'єктами оподаткування митними платежами.

товари (крім підакцизних), що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових, міжнародних експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, але не перевищує еквівалент 10000 євро, або переміщуються (пересилаються) без дотримання умов, передбачених частиною п'ятою цієї статті, підлягають письмовому декларуванню в

порядку, встановленому для громадян, та оподатковуються ввізним митом за ставкою 10 відсотків та податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України. Базою оподаткування для таких товарів є частина їх сумарної фактурної вартості, що перевищує еквівалент 150 євро.

товари (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких перевищує еквівалент 10000 євро, що пересилаються (переміщуються) на митну територію України в міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес- відправленнях, у ручній поклажі, супроводжуваному та несупроводжуваному багажі, а також товари (крім підакцизних), незалежно від їх фактурної вартості, що переміщуються на митну територію України у вантажних відправленнях, підлягають декларуванню та митному оформленню з поданням митної декларації, передбаченої законодавством України для підприємств, а також дозволів (ліцензій), сертифікатів відповідності чи свідоцтв про визнання відповідності у випадках, установлених законодавством України для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, та оподатковуються ввізним митом за повними ставками Митного тарифу України і податком на додану вартість за ставкою, встановленою Податковим кодексом України;

при ввезенні (пересиланні) на митну територію України громадянами звільняються від оподаткування митними платежами культурні цінності за кодами 9701 10 00 00, 9701 90 00 00, 9702 00 00 00, 9703 00 00 00, 9704 00 00 00, 9705 00 00 00, 9706 00 00 00 згідно з УКТ ЗЕД, виготовлені 50 і більше років тому.

Відповідно до частини другої статті 561 Кодексу митні органи здійснюють контроль за переміщенням культурних цінностей через митний кордон України у взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах охорони культурної

спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері архівної справи, діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації. Такий контроль у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється митними органами у формі попереднього документального контролю в порядку, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Статтею 21 Закону України від 21.09.1999 № 1068-ХГУ „Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей” (зі змінами) встановлено, що культурні цінності, які ввозяться в Україну, підлягають реєстрації в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей, Міністерством юстиції України разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики. Під час ввезення культурних цінностей на територію України органу доходів і зборів подається свідоцтво на право їх вивезення, якщо це передбачено законодавством держави, звідки ввозяться культурні цінності. За відсутності такого свідоцтва ввезені цінності підлягають затриманню митними органами України до встановлення їх власника та одержання його доручення щодо подальшого переміщення або використання цих цінностей. Таке доручення має бути підтверджене дипломатичним представництвом або консульською установою країни, громадянином якої є власник культурних цінностей.

Загальна схема митного оформлення переміщення культурних цінностей через митний кордон України

Особливості тимчасового переміщення українських культурних та історичних цінностей

Особлива увага до охорони культурної спадщини пов'язана з тим, що культурні цінності є важливим чинником само ідентифікації української нації. Створювані протягом багатьох століть, вони увібрали в себе світогляд, майстерність нашого народу; стали свідками історичних подій, досвіду співжиття на нашій території різних націй, культур та релігій.

Культурні та історичні цінності є одним з найважливіших чинників, які визначають будь-яку націю. Недарма про народи, які віддалені від нас значним історичним шаром, ми можемо мати уяву по залишках їх матеріальної культури.

Зіткнувшись з необхідністю визначити дизайн власних грошей, тобто оформити своєрідну візитку у сучасному цивілізованому світі, наші державні керівники зупинилися саме на макеті, що містить видатні пам'ятки історії і культури. Так склалося, що на всіх історичних «поворотах» наша культура несла втрати, особливо, в «буремному» ХХ столітті.

Культурні та історичні цінності - це значні матеріальні багатства. За даними фахівців у музеях України перебуває близько 10 мільйонів предметів, які становлять історичну та культурну цінність. У релігійних громадах, а також у приватних колекціях перебуває приблизно стільки ж.

За весь період здійснення охорони культурних та історичних цінностей людство випрацювало дві основні моделі - національну та всесвітню системи охорони культурної спадщини. За національною системою кожна держава

самостійно визначає заходи по збереженню культурної спадщини. За
всесвітньою системою кожна держава дотримується узгоджених
конвенційних норм в цьому питанні.

У законодавстві встановлюються особливості переміщення такого виду
товарів через митний кордон України. Детальне правове регулювання на
законодавчому рівні особливостей переміщення через митний кордон
України культурних та історичних цінностей передбачається Конституцією
України та Митним Кодексом України. До законів, що регулюють ці питання
необхідно віднести Закони України «Про вивезення, ввезення та повернення
культурних цінностей», «Про охорону культурної спадщини», «Про
Національний архівний фонд і архівні установи», «Про культуру»; Наказ
Мінкультури «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення права
на вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їх
переміщенням через державний кордон України».

На міжнародній арені ці питання регулюються Декларацією принципів
міжнародного культурного співробітництва; Рекомендаціями 15-ої сесії
ЮНЕСКО про збереження культурних цінностей, яким загрожує небезпека
внаслідок проведення громадських чи приватних робіт та ін. У зв'язку з тим,
що дана категорія товарів є унікальною з погляду їхньої матеріально-
просторової форми втілення, у законодавстві підкреслюється їх значимість
для держави шляхом встановлення кримінальної відповідальності за
незаконне переміщення історичних та культурних цінностей.

Держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів,
що становлять культурну цінність, вживає заходів для повернення в Україну
культурних цінностей народу, які знаходяться за її межами.

Згідно з Митним Кодексом України, культурними цінностями є об'єкти
матеріальної і духовної культури, що мають художнє, історичне,

етнографічне чи наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні державою відповідно до законодавства України.

Права громадян в сфері культури (культурні права) є однією із складових загальних прав людини. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Одним із засобів забезпечення культурних прав громадян можна визначити «митний контроль».

Згідно з ЗУ «Про культуру», одним з прав громадян України у сфері культури визначений доступ до культурних цінностей. В Рекомендаціях 15-ої сесії ЮНЕСКО про збереження культурних цінностей, яким загрожує небезпека внаслідок проведення громадських чи приватних робіт доступ до культурних та цінностей безпосередньо пов'язується з їх збереженням. Отже, збереження культурних цінностей, в тому числі і шляхом запобігання їх незаконному вивозу, є важливою складовою забезпечення доступу до них. Розвиток власної культури є правом і обов'язком кожного народу. В їх багатому різноманітті, різноманітності і взаємному впливі всі культури є частиною загального надбання людства.

Отже, збереження власних культурних та історичних цінностей, в тому числі й шляхом перешкоджання їх незаконному вивезенню з країни є не тільки обов'язком держави перед своїм народом, але й перед людством в цілому. Зокрема, кожна держава зобов'язана охороняти надбання, яке складається з культурних та історичних цінностей, що знаходяться на її території, від небезпек крадіжки, таємних розкопок і незаконного вивозу.

У ЗУ «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» встановлений перелік культурних цінностей, що не підлягають вивезенню з України. Ці види цінностей не можуть бути пропущені через митний кордон

України. Крім того, митним законодавством встановлена безумовна заборона переміщення через митний кордон України будь-яких культурних та історичних цінностей у міжнародних поштових відправленнях.

Згідно з Постановою КМУ «Про затвердження Порядку вивезення за межі України державних нагород з дорогоцінних металів та/або дорогоцінного каміння», при вивезенні особистих нагород, якщо на постійне місце проживання переїжджає власник нагород, то він пред'являє відповідні орденські книжки і нагородні посвідчення.

Якщо на постійне місце проживання виїжджають родичі померлого власника нагород, то вони подають: документ про переїзд, свідоцтво про смерть власника нагород, нагородні посвідчення, документи, що підтверджують родинні зв'язки з померлим власником нагород. При вивозі нагород, виготовлених з дорогоцінних металів та/або дорогоцінного каміння, замість документа про родинні зв'язки подається свідоцтво про право на спадщину.

Тимчасове вивезення культурних цінностей може здійснюватися фізичними та юридичними особами: для організації виставок; для проведення реставраційних робіт і наукових досліджень; у зв'язку з театральною, концертною та іншою артистичною діяльністю; в інших випадках, передбачених законодавством України. Культурні цінності, тимчасово вивезені з України і не повернуті в обумовлений угодою термін, вважаються незаконно вивезеними.

Клопотання про дозвіл на тимчасове вивезення культурних цінностей подається власником чи уповноваженою ним особою до спеціально уповноваженого органу з питань національної культурної спадщини. Заявлені до вивезення (тимчасового вивезення) та повернуті після тимчасового вивезення цінності підлягають обов'язковій державній експертизі.

Згідно з ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через митний кордон України», контроль за переміщенням культурних цінностей, що ввозяться на митну територію України, здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон митними органами у формі попереднього документального контролю. Перелік цінностей, що підлягають попередньому документальному контролю у разі переміщення через митний кордон України, та порядок здійснення попереднього документального контролю затверджує Кабінет Міністрів України.

Під час ввезення культурних цінностей на територію України органу доходів і зборів подається свідоцтво на право їх вивезення, якщо це передбачено законодавством держави, звідки ввозяться цінності.

За відсутності такого свідоцтва ввезені цінності підлягають затриманню органами доходів і зборів України до встановлення їх власника та одержання його доручення щодо подальшого переміщення або використання цих цінностей. Таке доручення має бути підтвержене дипломатичним представником або консульською установою країни, громадянином якої є власник цінностей.

Ввезення цінностей, щодо яких оголошено розшук, забороняється. Такі цінності підлягають вилученню органами доходів і зборів України з метою повернення їх у встановленому порядку власнику.

Це також стосується контрафактних примірників художніх творів. Культурні цінності, вилучені митними або правоохоронними органами, а також конфісковані за рішенням суду, передаються безкоштовно Мінкультури України, спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства, які забезпечують їх зберігання, експертизу та інформацію про них з метою уточнення права

власності на них. Після встановлення права власності на зазначені цінності, вони передаються в установленому порядку їх законному власнику чи уповноваженій ним особі. Витрати на зберігання та експертизу цінностей відшкодовує власник, якщо інше не передбачено законодавством України або рішенням суду.

Культурні цінності, що перебувають за межами України на законних підставах, можуть бути повернуті шляхом укладення договору купівлі-продажу з власником культурних цінностей, обміну їх на взаємовигідних засадах або отримання в дарунок.

При здійсненні контролю за переміщенням культурних та історичних цінностей митні органи взаємодіють із спеціально уповноваженим державним органом контролю за вивезенням, ввезенням і поверненням культурних цінностей при Мінкультури, а також з Головним архівним управлінням України та Національною комісією з питань повернення в Україну культурних цінностей.

Охорона культурної спадщини - одне з основних завдань держави. За 25 років незалежності почала створюватися і удосконалюватися власна система збереження культурних та історичних цінностей. Важливе місце в ній займає Державна митна служба України. Переживаючи разом з іншими державними структурами труднощі становлення, вона має напрацювати надійні методи і засоби контролю за переміщенням культурних цінностей. Її дії мають забезпечувати як дотримання захисту інтересів держави українського народу, так і прав та свобод окремого громадянина. В цій справі важливе місце займає праця митного інспектора, від уваги знань якого іноді залежить чи втратимо ми, можливо, назавжди предмет, створений багато років тому - частку нашого минулого.

Порядок здійснення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Митний контроль і митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності та ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, здійснюються в загальному порядку з урахуванням особливостей, встановлених Кодексом та іншими законами України.

Заходи, пов'язані з призупиненням митного оформлення відповідно до положень Кодексу, не застосовуються митними органами щодо товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, переміщуються територією України транзитом чи ввозяться на митну територію України або вивозяться з неї фізичними особами у випадках, передбачених пунктом 1 частини другої статті 250 та пунктом 1 частини другої статті 252 цього Кодексу, для власного використання і не призначені для виробничої або іншої підприємницької діяльності, пересилаються в міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Вивезення з митної території у незмінному вигляді товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності, забороняється.

Особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності та яка має підстави вважати, що під час переміщення товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені її права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи заяву про сприяння захисту належних їй майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності шляхом

внесення відповідних відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи веде митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності на підставі заяв власників майнових прав на об'єкти авторського права і суміжних прав, прав на торговельні марки, промислові зразки та географічні зазначення. Порядок реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі, включаючи форму заяви, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, подання і розгляду заяви та ведення реєстру визначається Кабінетом Міністрів України. Для сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України, інформація про зареєстровані у митному реєстрі об'єкти права інтелектуальної власності надсилається всім митним органам України.

Після реєстрації у митному реєстрі об'єкта права інтелектуальної власності на підставі даних такого реєстру митні органи вживають заходів щодо запобігання переміщенню через митний кордон України контрафактних товарів, що можуть містити охоронювані законодавством України об'єкти авторського права і суміжних прав, прав на торговельні марки, промислові зразки та географічні зазначення.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи забезпечує оприлюднення переліку об'єктів права інтелектуальної власності, включених до митного реєстру.

Якщо митний орган на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності, який ведеться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, виявляє ознаки порушення прав інтелектуальної власності щодо товарів, пред'явлених до митного контролю та митного оформлення, то їх митне

оформлення призупиняється, а товари підлягають розміщенню на складах тимчасового зберігання або на складах митних органів.

Рішення про призупинення митного оформлення товарів на строк до 15 календарних днів і в разі необхідності продовження цього строку не більше ніж на 15 календарних днів приймає керівник митного органу або особа, що його заміщує.

Не пізніше наступного робочого дня після прийняття рішення про призупинення митного оформлення товарів митний орган повідомляє особу, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, про факт пред'явлення цих товарів до митного оформлення, а декларанта - про причини призупинення їх митного оформлення.

Датою отримання повідомлення особою, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, вважається день, коли митним органом таке повідомлення надіслано засобами факсимільного зв'язку, електронної пошти тощо.

Якщо протягом перших 15 календарних днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, письмово не поінформує митний орган, що призупинив митне оформлення, про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або не звернеться до такого митного органу з письмовим мотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення, то товари, митне оформлення яких було призупинено, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

Якщо протягом перших 15 календарних днів після отримання повідомлення про призупинення митного оформлення товарів особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, письмово поінформує митний орган, що призупинив митне оформлення, про звернення до суду з метою забезпечення захисту прав інтелектуальної власності або звернеться до такого митного органу з письмовим мотивованим клопотанням про продовження строку призупинення митного оформлення товарів, то призупинення митного оформлення може бути продовжено митним органом не більше ніж на 15 календарних днів.

Якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, подасть митному органу, що призупинив митне оформлення товарів, ухвалу суду про заборону вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності або інше рішення з цього питання, винесене уповноваженими державними органами, митний орган продовжує призупинення митного оформлення товарів на строк, встановлений цими органами.

Якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, до митного органу, що призупинив митне оформлення товарів, не буде подано ухвалу суду про заборону вчинення певних дій у справі про порушення прав інтелектуальної власності, то товари, щодо яких було прийнято рішення про призупинення митного оформлення, підлягають митному оформленню в установленому порядку.

Особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, і декларант можуть з дозволу митного органу брати проби і зразки товарів, щодо яких прийнято

рішення про призупинення митного оформлення, і передавати їх на експертизу. Копії експертних висновків подаються митному органу.

Якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджене висновком експертизи, проведеної уповноваженим органом, то митний орган у встановленому цим Кодексом порядку порушує справу про порушення митних правил, а товари - безпосередні предмети правопорушення - вилучаються в порядку, встановленому цим Кодексом.

За наявності достатніх підстав вважати, що внаслідок переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких особою не подано заяву про сприяння захисту належних їй майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності може бути порушене право на об'єкти авторського права і суміжних прав, прав на торговельні марки, промислові зразки та географічні зазначення, митний орган може за власною ініціативою призупинити митне оформлення таких товарів.

Митний орган вживає заходів щодо призупинення за власною ініціативою митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, виключно за умови наявності відомостей про особу, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на такі об'єкти інтелектуальної власності.

Якщо особа, якій відповідно до законодавства України належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, не подасть митному органу відповідне клопотання та не надасть гарантії щодо відшкодування витрат і збитків у разі призупинення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, то такі товари підлягають митному оформленню в установленому порядку.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що у сучасних умовах є багато проблем, пов'язаних з переміщенням культурних цінностей через митний кордон України. Належність предмета до категорії культурних цінностей встановлюється на підставі висновку експертизи. А отже, від висновку експертизи про те, чи вважається заявлений до вивезення (тимчасового вивезення) об'єкт культурною цінністю, що має історичну, художню, етнографічну або наукову значущість, залежить і подальше рішення Державної служби контролю про можливість вивезення цього об'єкта за кордон.

3. Діяльність органів контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини. Державна експертиза культурних цінностей.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Контроль за вивезенням, ввезенням і поверненням культурних цінностей здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, виконує покладені на нього завдання у взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архівної справи, діловодства, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, правоохоронними органами.

Центральний орган виконавчої влади в межах своєї компетенції:

- забезпечує проведення державної експертизи культурних цінностей, пред'явлених до вивезення (тимчасового вивезення), та при поверненні після тимчасового вивезення;
- розглядає клопотання власників культурних цінностей або уповноважених ними осіб;
- приймає рішення про можливість вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей;

- видає свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей;
- здійснює реєстрацію вивезених (тимчасово ввезених) культурних цінностей;
- складає переліки культурних цінностей, що вивозяться (тимчасово вивозяться), і встановлює режим тимчасового вивезення;
- інформує громадськість в Україні та за її межами про факти втрати або крадіжки культурних цінностей;
- здійснює необхідні заходи для повернення викрадених, незаконно вивезених і евакуйованих і не повернутих культурних цінностей;
- розробляє і здійснює заходи, спрямовані на виконання міжнародних зобов'язань України з питань запобігання незаконного вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей.

Центральний орган виконавчої влади має право:

- залучати спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, які належать її компетенції;
- залучати вчених, спеціалістів, експертів для вивчення проблем вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей;
- здійснювати контроль і проводити перевірки з питань, які належать її компетенції;
- одержувати в установленому порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на неї завдань;
- скликати в установленому порядку наради фахівців з питань, які належать її компетенції;
- передавати в установленому порядку на розгляд правоохоронних органів матеріали про порушення законодавства щодо переміщення культурних цінностей;

- видавати накази організаційно - распорядительного характеру, в разі необхідності - спільно з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У випадках, встановлених законодавством, рішення Органу контролю є обов'язковими для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями та громадянами.

Державна експертиза культурних цінностей

Пред'явлені до вивезення (тимчасового вивезення) та повернуті після тимчасового вивезення культурні цінності підлягають обов'язковій державній експертизі. Порядок проведення державної експертизи культурних цінностей та розміри плати за неї затверджуються Кабінетом Міністрів України.

- Інструкція про порядок оформлення права на вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їх переміщенням через державний кордон України
- Перелік державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей

Відмова фізичної чи юридичної особи, заявника про вивезення (тимчасове вивезення) культурних цінностей, пред'явити на державну експертизу культурних цінностей, що надаються до вивозу, розглядається як відмова заявника від їх вивезення. У випадку, якщо результат державної експертизи дає підстави для занесення пред'явленої до вивезення культурної цінності до Державного реєстру національного культурного надбання, матеріали експертизи передаються відповідному центральному органу виконавчої влади незалежно від згоди особи, яка порушила клопотання.

За видами експертиза поділяється на попередню, первинну, повторну, додаткову, контрольну наукову і науково-технічну.

Попередня експертиза проводиться мистецтвознавцями для визнання об'єкта культурною цінністю або предметом культурного призначення серійного чи масового виробництва на підставі норм атрибуції та критеріїв його художньої, історичної, етнографічної та наукової значущості.

Первинна експертиза проводиться для підготовки обґрунтованого експертного висновку на об'єкт експертизи.

Повторна експертиза проводиться у разі виявлення порушення вимог цього Порядку під час проведення первинної експертизи або за наявності обґрунтованих претензій заявника до експертного висновку первинної експертизи.

Додаткова експертиза проводиться у разі, коли виникли нові наукові підстави для характеристики об'єкта.

Контрольна наукова і науково-технічна експертиза проводиться для перевірки висновків первинної експертизи за ініціативою суб'єктів експертизи, заінтересованих у спростуванні окремих положень, частин або в цілому висновків раніше проведених експертиз.

4. За ступенем складності експертиза поділяється на просту і складну.

Проста експертиза не потребує вивчення додаткової спеціалізованої літератури (аукціонні каталоги, монографії, енциклопедії, довідники, архівні матеріали), поглибленого фізично-хімічного аналізу з використанням спеціальної технології.

Складна експертиза передбачає вивчення додаткової спеціалізованої літератури (аукціонні каталоги, монографії, енциклопедії, довідники, архівні

матеріали) та/або поглибленого фізично-хімічного аналізу з використанням спеціальної технології.

5. Право на проведення експертизи надається установам, державним закладам культури, іншим організаціям (далі - уповноважена організація) наказом Мінкультури.

6. Для проведення експертизи заявник подає Мінкультури або уповноваженій організації письмову заяву із зазначенням мети вивезення, тимчасового вивезення з території України культурних цінностей і пред'являє документ, що посвідчує особу (для фізичної особи - паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення особи громадянина України, паспорт громадянина України для виїзду за кордон, дипломатичний паспорт, службовий паспорт, посвідчення особи моряка, посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон, для юридичної особи - довідка про присвоєння коду згідно з ЄДРПОУ).

До заяви додаються:

об'єкти (об'єкт) у разі можливості їх транспортування;

два примірники переліку об'єктів, заявлених до вивезення, тимчасового вивезення з території України культурних цінностей;

два примірники кольорових фотокарток об'єктів розміром 13 x 18 сантиметрів (крім предметів філателії, письмових та документальних пам'яток, архівних документів, фотокартки яких не подаються). Для предметів нумізматики і фалеристики допускається фотографування кількох предметів разом, але не більш як трьох одиниць на одній фотокартці з обов'язковим використанням масштабної лінійки. При тимчасовому вивезенні смичкових музичних інструментів та смичків замість фотокарток подаються паспорти на них.

7. Посадова особа Мінкультури або мистецтвознавець проводить попередню експертизу об'єкта, у разі потреби рекомендує інші види експертизи та визначає експерта.

8. В експертному висновку зазначається достовірність об'єкта, автор, назва та подається його атрибутивний опис, який складається за такими критеріями: час створення; причетність до історичних подій, культурних традицій народів і пам'яток історії, видатних особистостей, виробників, мануфактур і шкіл; рівень визнання автора; стан збереженості, знаки та позначки, комплектність, лінійні розміри, соціокультурна функція, рівень суспільного визнання, унікальність, рівень виконавської техніки та популярності, наукова значущість, оцінна вартість.

9. Експертний висновок повинен містити аргументовану рекомендацію щодо доцільності включення об'єкта до Державного реєстру національного культурного надбання та можливості вивезення його з території України.

10. У разі коли за результатами експертизи об'єкт повинен бути включений до Державного реєстру національного культурного надбання, матеріали експертизи незалежно від згоди заявника передаються Мінкультури або Укрдержархіву відповідно до їх компетенції.

11. Експертний висновок на об'єкти, які були тимчасово вивезені з території України і повернуті в Україну, крім відомостей, зазначених у пункті 8, повинен містити оцінку стану збереженості об'єкта.

12. Експертиза культурних цінностей, вилучених митними або правоохоронними органами, конфіскованих за рішенням суду та обернених відповідно до закону в дохід держави, проводиться мистецтвознавцями або експертами уповноважених організацій.

13. Експертний висновок друкується на бланках уповноваженої організації, завіряється підписами експерта та керівника цієї організації, скріпленими печаткою. Експертний висновок складається у двох примірниках, один з яких залишається у експерта, другий передається Мінкультури або мистецтвознавцю на зберігання.

Переліки та фотокартки об'єктів завіряються підписом експерта, що провів експертизу, який скріпляється печаткою.

У разі коли попередню експертизу об'єкта провів мистецтвознавець і її результати не дають підстави для проведення інших експертиз, експертний висновок, переліки та фотокартки об'єктів завіряються підписом особи, яка проводила експертизу, із зазначенням дати та проставляється штамп "Дозволено до вивезення з України".

14. Строк проведення експертизи залежить від ступеня її складності і становить до 30 календарних днів від дати прийняття заяви та об'єктів на експертизу.

Якщо експертиза проводиться за місцем знаходження культурних цінностей, транспортні витрати здійснюються за рахунок заявника.

Огляд предметів і підготовка експертного висновку може проводитися за відсутності заявника.

За згодою заявника культурні цінності можуть бути направлені на додаткове технологічне дослідження до музейних і реставраційних закладів Мінкультури, архівних установ або Укрдержархіву. В такому разі строк проведення експертизи за рішенням Мінкультури може бути продовжений, але не більше ніж на 30 днів.

15. Усі матеріали, пов'язані з проведенням експертизи, зберігаються п'ять років за місцем підготовки і видачі експертного висновку, а потім передаються на зберігання до відповідної державної архівної установи.

16. Експертиза проводиться після здійснення попередньої оплати.

Експертиза культурних цінностей, вилучених митними або правоохоронними органами, конфіскованих за рішенням суду та обернених відповідно до закону в дохід держави, проводиться мистецтвознавцями на безоплатній основі.

17. Кошти, що надходять від проведення державної експертизи, підлягають зарахуванню до державного бюджету і використовуються на потреби бюджетних установ і організацій, які проводили експертизу, відповідно до законодавства.

18. Кошти, сплачені за проведення експертизи, незалежно від її результатів не підлягають поверненню.

Висновки

Митне оформлення представляє собою одну з форм митного контролю, спрямовану на охоплення ряду найважливіших складових частин митної справи. Структура митного оформлення визначає систему правових, організаційних заходів, спрямованих на реалізацію та захист: внутрішньо- і зовнішньоекономічних інтересів України, з метою динамічного здійснення політичних та соціально-економічних перетворень, в умовах формування ринкових відносин; поповнення дохідної частини Бюджету України; виявлення правопорушень і їх профілактику; недопущення ввезення в Україну і вивезення з України окремих товарів і транспортних засобів, заборонених виходячи з міркувань державної безпеки та міжнародних договорів.

Митне оформлення проводиться одночасно з митним контролем і являє собою сукупність дій посадових осіб митних органів щодо забезпечення дотримання встановлених нормами митного законодавства України порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон.

Митне оформлення, включаючи заповнення документів для митних цілей, проводиться українською мовою, але за певних умов митні органи можуть приймати і використовувати документи, складені на іноземних мовах, якими володіють посадові особи митних органів.

Продуманість, митного оформлення покликана, не тільки надійно реалізувати зовнішньоекономічну діяльність, але й повинна бути спрямована на захист прав малого підприємництва, господарських об'єднань, громадян, а також спрощення процедури митного оформлення.

Виходячи з вищесказаного, впливає, що норми законодавства, що регулюють процедуру митного оформлення, обов'язкові для виконання посадовими особами митних органів. Що й відбувається на практиці.

Список використаної літератури

1. Конституція України // Відомості Верхов. Ради України. - 2010.- - Ст. 141.
2. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. // Там же. - 2002. - № 38-39. - Ст. 288
3. Митне право України: Навч. посібник // В.Я. Настюк, М.Г. Шульга. -Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. - 114 с.
4. Митна справа: Словник-довідник. - Х.: Кн. рекламне агентство "РА", 2000. - 320 с.
5. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи її Україні (Конспект курсу лекцій програмних тем): Навч. посібник. -К.:КНЕУ, 2010.- 248с.
6. Основи митної справи: Навч. посібник / За ред. П.В. Пашка. - 2-ге вид. - К.: Знання, КОО, 2012. - 318с.
7. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
8. <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/viijdjayuchi-z-ukraini/pitannya-peremischennya-cherez-mitniy-kord/100544.html>